

Projekt modelowy „Krośnieńskie archiwum społeczne”

Krystyna i Damian
zaprosili mieszkańców
do zbierania zdjęć
i opowieści związanych
z historią osiedla. Powstał film, album
fotograficzny i strona internetowa. Była to
też okazja, żeby **BUDOWAĆ
SĄSIEDZKIE RELACJE**
i rozmawiać o przyszłości
dzielnicy.

MODEL PROJEKTU „KROŚNIEŃSKIE ARCHIWUM SPOŁECZNE”
ZOSTAŁ ZREALIZOWANY W WSPÓŁPRACY Z TOWARZYSTWEM INICJATYW TWÓRCZYCH “e”
W RAMACH PROGRAMU „UNIWERSTET TRZECIEGO WIEKU – SENIORZY W AKCJI”
POLSKO-AMERYKAŃSKIEJ FUNDACJI WOLNOŚCI.

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

towarzystwo
inicjatyw
twórczych

SENIORZY
W AKCJI

Opis

„Krośnieńskie archiwum społeczne – historia Osiedla Tysiąclecia” to oddolna inicjatywa stworzona przez między-pokoleniowy duet reprezentujący nieformalną grupę aktywistów, społeczników i działaczy kultury, którzy w ramach swojego wolnego czasu działają na rzecz lokalnej społeczności.

Animatorzy postanowili wzbudzić zainteresowanie mieszkańców historią najstarszego osiedla w Krośnie, powstałego na peryferiach miasta po II wojnie światowej, przywrócić pamięć o ludziach, którzy tworzyli tę społeczność i wprowadzali zmiany dające szansę na lepsze życie. Chcieli też zmierzyć się z narastającymi problemami społecznymi, by miasto znów było miejscem postępu i otwartości.

W ramach przedsięwzięcia uczestnicy wzięli udział w warsztatach storytellingowych i archiwistycznych, a potem nagrywali wypowiedzi świadków historii, którzy dzielili się opowieściami o tym, jak niegdyś wyglądało Krosno i jak się w nim żyło. Podczas zbierania archiwalnych dokumentów i zdjęć pojawiła się propozycja, aby zlokalizować przedstawione na fotografiach miejsca, a następnie pokazać, jak wygląda ta przestrzeń obecnie. Takie porównania

cieszyły się ogromną popularnością, tworząc przyjazną przestrzeń do dyskusji. Na kanwie mikrohistorii uczestnicy nakręcili filmy, w których aktorami byli mieszkańcy Osiedla Tysiąclecia. Powstała strona internetowa z nagranyymi materiałami i fotoalbum.

Finalem były konsultacje społeczne, podczas których zbierane były opinie o tym, jak wygląda codzienność w dzielnicy, z czym borykają się mieszkańcy, z jakimi mierzą się wyzwaniem, wszyscy mogli też podzielić się pomysłami na ich rozwiązanie.

Kto

Realizatorzy projektu o sobie:

KRYSTYNA KOGUT – urodziłam się w 1944 roku, świat był wtedy diametralnie inny. Wiele z moich rówieśników uważa, że lepszy. Jednak to nie czasy są gorsze, tylko ludzie nie zawsze potrafią się do nich dostosować. Wystarczy poświęcać innym nieco czasu, nauczyć się ze sobą rozmawiać, aby młodszy i starsi zrozumieli, co jedni i drudzy myślą. Przez wiele lat pracowałam w szkole, tworząc kółka zainteresowań. W wolnych chwilach wspólnie z krośnieńską społecznością tworzyliśmy małe i duże wydarzenia kulturalne i społeczne. Przez lata udało mi się poznać wielu cennych i interesujących ludzi. To było dobre życie. Teraz zależy mi, aby następne generacje znały historię swoich przodków.

DAMIAN ZIEMBA – do Krosna sprowadziłem się kilka lat temu i już wtedy rozumiałem, że to dobre miejsce do życia i wychowywania dzieci. Działatem wcześniej w różnych organizacjach, przy oddolnych inicjatywach, które sprowadzały coraz więcej osób. Dziś, po kilku latach, udało się stworzyć wspaniałą społeczność: ludzi młodych, rodziny, a także seniorów, gdzie każdy realizuje swoje pasje, zarażając innych swoim hobby. Chcemy pracować nad zmianami w naszej przestrzeni – zbudować siłę, która tworzy relacje sąsiedzkie, empatię oraz przyjaźnię. Widząc efekty, mimo wielu wyzwań nie przestajemy działać.

Organizacja wspierająca: Fundacja Pasjonaci

Dla kogo

Odbiorcami projektu są mieszkańcy osiedla/dzielnicy/miejscowości, osoby, które tam pracują lub pracowały, instytucje kultury, powracający goście oraz ci, którzy mają wspomnienia związane z tym miejscem.

Po co

Celem projektu jest zachowanie pamięci o osiedlu/dzielnicy/miejscowości, utrwalenie wspomnień najstarszych mieszkańców, prowadzenie dialogu z mieszkańcami oraz wdrożenie narzędzi partycypacji społecznej, co pozwoli w przyszłości przekształcać i projektować przestrzeń publiczną, tak by była dostosowana do potrzeb ludzi w różnym wieku.

Kto może zrealizować

Pasjonaci historii, grupy nieformalne przy wsparciu instytucji kultury, placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych, a nawet firm.

• Krok 1. Przygotowanie organizacyjne

Porozmawiajcie w swoim gronie, czy znajdzie się pośród was grupa osób, które zdecydują się na kilka miesięcy zaangażować w tworzenie archiwum społecznego. Zastanówcie się, jaką dziedziną się zajmiecie – może dotyczyć przestrzeni (osiedla, zakładu pracy, szkoły, blokowiska itp.), tematu (szkła, żużla, rzemiosła itp.) lub wydarzeń (protestów, ruchów solidarnościowych, tradycji itp.) i czy znajdą się świadkowie historii, którzy zechcą podzielić się wspomnieniami. Dobrze, by w waszej grupie znalazła się osoba łatwo nawiązująca relacje, ktoś ze zdolnością ciekawego pisania, ktoś ze środowiska, w którym chcecie działać, i osoba mająca doświadczenie w rejestrowaniu dźwięku oraz fotografowaniu.

Najlepiej, gdyby grupa inicjatywna spotykała się przynajmniej raz na dwa tygodnie. Pozwoli to na swobodną wymianę myśli, dostrzeżenie rzeczy, które czasami mogą umknąć i na skorygowanie błędów. A do tego praca w kolektywie tworzy wymiar społeczny.

Szukajcie sprzymierzeńców waszego pomysłu wśród lokalnych instytucji i organizacji, mogą pomóc wam w sfinansowaniu projektu lub w zorganizowaniu środków. Na pewno warto zwrócić się do domu kultury czy regionalnego muzeum – nie tylko wesprą was merytorycznie, ale udostępnią miejsce i sprzęt nagraniowy. Oczywiście do nagrań wystarczy dobry telefon, ale jeśli zależy wam na dobrej jakości materiałów, będzie wam potrzebny aparat fotograficzny, mikrofon i rejestrator dźwięku.

Zastanówcie się nad skalą przedsięwzięcia. W zależności od waszych potrzeb i chęci budowanie archiwum społecznego możecie rozszerzyć o inne działania, jak warsztaty, wystawa fotografii, film czy album.

• Krok 2. Przygotowania techniczne

Warto przeprowadzić pierwsze próbne nagrania. Miejsce, gdzie będziemy je robić, powinno być wyciszone, tak by z zewnątrz nie dochodziły żadne dźwięki. Zarejestrowany materiał trzeba będzie zmontować: usunąć zbędne sceny czy dźwięki (zbyt długie przerwy, powtórzenia, kaszlnięcia itp.), opcjonalnie dodać ekran tytułowy, napisy końcowe albo archiwalne zdjęcia jako slajdy. Przetestujcie dostępne w internecie narzędzia do montażu – są proste w obsłudze i często bezpłatne.

Nagrywanie możecie też zlecić profesjonalnej firmie, jeśli tylko pozwala na to wasz budżet.

Uzupełnieniem, a nawet głównym założeniem archiwum społecznego może być dokumentowanie starych zdjęć, pocztówek i innych pamiątek. Do tego wystarczy skaner i aparat fotograficzny.

• Krok 3. Promocja

Zaproście lokalną społeczność do budowania archiwum społecznego. Warto przy tym jasno zaznaczyć, jaki jest tego cel, planowany efekt, a także opisać możliwość włączenia się w przedsięwzięcie. Aby dotrzeć do świadków historii, rozmawiajcie ze znajomymi, sąsiadami, rodziną – może są osobami, jakich szukacie, lub znają takie osoby, a może mają pamiątki, które moglibyście sfotografować lub zeskanować.

Zależnie od potrzeb i możliwości stwórzcie stronę internetową waszego archiwum lub zakładkę na stronie organizacji, z którą współpracujecie. Nawiążcie współpracę z grafikiem, żeby przygotował spójną koncepcję graficzną, czyli identyfikację wizualną, zlećcie zaprojektowanie logotypu, plansze na YouTube lub Vimeo, szablon do Instagrama, Facebooka, tła do wydarzeń, baner itp.

Stwórzcie stronę na Facebooku, poproście o udostępnienie informacji o waszych działaniach zaprzyjaźnione instytucje i organizacje. Warto podać numer telefonu, pod który będą zgłaszać się osoby chcące podzielić się wspomnieniami.

• Krok 4. Rozmowy, nagrania i zdjęcia

Zaproście eksperta od archiwistyki (np. z lokalnego muzeum), by dał wam potrzebne wskazówki. Przed rozmowami zbierzcie jak najwięcej informacji dotyczących zagadnienia, które będziecie poruszać, ułóżcie pytania i przekażcie je rozmówcom, tak by mogli się przygotować. Pamiętajcie, aby przed nagrywaniem świadkowie historii wyrazili zgodę na publikację wizerunku, przetwarzanie danych osobowych, deklaracje archiwizacji, wykorzystania nagrania itp.

Umówcie się z właścicielami interesujących was zdjęć i przedmiotów, na jakich zasadach je wam udostępnią – czy odwiedzić ich w domach, czy raczej przyniosą je do waszej siedziby.

• Krok 5. Publikacja w internecie

Warto przygotować na zapas nieco materiałów, zanim się nimi podzielicie.

Każdy z portali, na którym będziecie je udostępniać, ma swoją specyfikę i odbiorców.

Najlepiej najpierw wprowadzić treści na stronę internetową, a następnie na media społecznościowe i nawiązać dialog z odbiorcami, zachęcając ich do dzielenia się wspomnieniami. Każdą publikacją podzielcie się z lokalnymi mediami, blogerami, instytucjami lub influencerami. Im więcej miejsc, gdzie można usłyszeć o waszym projekcie, tym większa szansa na pozyskanie kolejnych świadków historii i grona sympatyków.

• Krok 6. Debata/konsultacje społeczne

Kiedy dzięki archiwum o waszych działaniach wie już więcej osób, a dodatkowo pojawiły się jakieś kwestie dotyczące problemów okolicy i pomysłów na ich rozwiązanie, zorganizujcie spotkanie mieszkańców, by o tym porozmawiać. Warto pomyśleć o zaproszeniu przedstawicieli instytucji, organizacji i innych lokalnych środowisk. Zastanówcie się, kto taką debatę mógłby poprowadzić.

Spotkanie może być świetnym początkiem kolejnego etapu działań.

Jak zarządzać działaniem:

Kluczowe osoby w projekcie:

- dwie osoby koordynujące (najlepiej z różnych pokoleń),
- kilkoro wolontariuszy.

Koszty realizacji

Najważniejsze koszty, które trzeba wziąć pod uwagę:

- koordynacja,
- przygotowanie identyfikacji wizualnej,
- promocja – cykliczne wrzucanie postów, aktualności i zdjęć na stronę www oraz media społecznościowe, a także komunikacja z mediami,
- usługi fotograficzne – zdjęcia z projektu, portrety do filmów, dokumentacja, digitalizowanie i katalogowanie archiwaliów,
- nagrania wideo,
- rejestracja i obróbka dźwięku,
- projekt strony internetowej,
- obsługa finansowa.

Niezbędne minimum

Konieczne są:

- pasjonaci lokalnej historii,
- świadkowie historii chętni do dzielenia się opowieściami
- kamera lub aparat cyfrowy,
- dostęp do internetu,
- pomieszczenia do nagrywania,
- skaner,
- mikrofon,
- podstawowa znajomość mediów społecznościowych.

Kontakt, linki

<http://krosnienskie-archiwum-spoleczne.pl/>

<https://www.facebook.com/krosnienskie.archiwum.spoleczne>

Wspomnienia w formie wideo

<https://tiny.pl/r8sk4>

Wspomnienia z Osiedla Tysiąclecia

Krystyna Kogut S01E01 <https://youtu.be/OeG6bHWt2Oc>

Piotr Dymiński S01E02 https://youtu.be/gcBnv46_lm4

Małgorzata Busz-Perkins S01E03 https://youtu.be/j6E_YszKnUo

Aneta Kozak S01E04 <https://youtu.be/g6Y2ZmixT7U>

Marek Burdzy S01E05P1 <https://youtu.be/SpTyQjMuqQc>

Marek Burdzy S01E05P2 <https://youtu.be/YyGm1PfnFyQ>

Irena Gajewska S01E06 <https://youtu.be/JiuDfnSbopY>

Grzegorz Bożek S01E07P1 <https://youtu.be/6aP-RfWOa3U>

Grzegorz Bożek S01E07P2 https://youtu.be/pwg2AAzyp_0

Grzegorz Bożek S01E07P3 <https://youtu.be/T0zLD7NDLhI>

Grzegorz Bożek S01E07P4 <https://youtu.be/53V0383IO-U>

Grzegorz Bożek S01E07P5 <https://youtu.be/-9huzEfEu2s>

Grzegorz Bożek S01E07P6 <https://youtu.be/33bbyHzqLGU>

Wiesław Dymiński S01E08 <https://youtu.be/NIV75zwmZMA>

Alicja Pniewska S01E09P1 https://youtu.be/A0w_jJp2Wug

Alicja Pniewska S01E09P2 <https://youtu.be/RZULFUmf5Vc>

Alicja Pniewska S01E09P3 <https://youtu.be/T7FECpu2jfo>

Marek Skublicki S01E10P1 <https://youtu.be/6dHhioeSJLs>

Małgorzata Węgrzyn S01E1 <https://youtu.be/qKbJ2CZX5bQ>

Stanisław Pelczar S01E12P1 <https://youtu.be/b6q0-LiGjt8>

Marek Skublicki S01E10P1 <https://youtu.be/q9LVpJFZxE0>

dr Łukasz Szmyd S01E13P1 <https://youtu.be/fP4ymllMjDE>

dr Łukasz Szmyd S01E13P2 <https://youtu.be/TAJWKXi6X8M>

Pogadajmy: organizatorzy Krośnieńskiego Archiwum Społecznego – cykl livestream

Krystyna Kogut <https://fb.watch/4SV17HRO2C/>

Robert Jurczyk <https://fb.watch/4SV56LNeAl/>

Gabriela Kościelniak <https://fb.watch/v/3fLMxo22Z/>

Piotr Kuliga <https://fb.watch/v/Uw8WnpGU/>

Artur Janiszewski <https://fb.watch/v/8QoeLurGz/>

Piotr Zych https://fb.watch/v/3e_vT8wif/

Cykl livestreamów z warsztatów ze storytellingu – Damian Piórko Ziemba

Storytelling – dlaczego opowieść jest ważna? <https://fb.watch/4STFcZTJy7/>

Emocje w storytellingu <https://fb.watch/4STKazYuxa/>

Storytelling – jak stworzyć bohatera? <https://fb.watch/4STOn-ROLa/>

Fotografia przez czas – porównanie zdjęć, nanoszenie współczesnego zdjęcia na archiwalne <https://tiny.pl/r8f9r>

Spacer fotograficzny: odkrywamy zakątki Osiedla Tysiąclecia <https://tiny.pl/r8f9v>

Konsultacje społeczne <https://tiny.pl/9xqp8>